

MİRAS BIRAKANIN MAHFUZ HİSSELİ MİRASÇISI İLE YAPTIĞI İVAZLI MİRASTAN FERAGAT SÖZLEŞMELERİNİN TASARRUF NİSABINA ETKİSİ

Dr. İSMAİL G. ESİN
M.Ü. Hukuk Fakültesi

Bu çalışma çerçevesinde Türk ve İsviçre hukuklarında hemen her temel eserde önemli bir yer tutan tasarruf nisabı kurumu ile, mahfuz hisseli mirasçı ile yapılan ivazlı miras mukavelelerinin tasarruf nisabı üzerindeki etkisi farklı bir bakış açısından değerlendirilecektir. Öncelikle tasarruf nisabı ve ivazlı feragat kurumları hakkında genel esaslara değinilecek, bunu takiben bu her iki kurum arasındaki ilişki ve birbirlerini ne şekilde etkileyecekleri ortaya konulacaktır. Burada şu kadarını belirtmekle yetineyim ki, ortaya "yepyeni" bir hesap tarzı koyma kaygısı taşımaksızın, mevcut hesap tarzının temelleri irdelenerek, belki de daha kolay anlaşılabilir ve uygulanabilir, fakat son etkide mevcut hesap tarzı ile aynı rakamsal değerlere ulaşmayı olası kılacak olan yaklaşım değerlendirilecek ve okuyucunun takdirine sunulacaktır¹.

A. Tasarruf Nisabı

Miras bırakanın, terekesinin üzerinde serbestçe tasarrufta bulunabileceği bölümü ifade eder. Medeni Kanun'un 452 maddesinde kapsamı belirlenen tasarruf nisabı terekenin mahfuz hisseleri aşan miktarı, daha iyi bir ifade ile tereke ile mahfuz hisseler toplamı arasındaki farktır. Aşağıda ayrıntılarına girmek üzere şimdilik şu kadarını belirtmekte yarar var ki, kanundaki ifadeye göre mahfuz hisseli mirasçı bırakarak vefat eden murisin "ölüme bağlı tasarrufları bu kimselerin mahfuz hisseleri miktarından fazla olan mallarında mutaberdır". Aşağıda bunun ne şekilde hesaplanacağı açıklanacaktır; ancak kanunda yer alan tanımın yanlış bir kanı uyandırmaması amacı ile belirtmekte yarar var ki, sadece kanunda yer alan şekilde

¹ "Yepyeni" bir fikir ortaya atılmayacağı, aşağıda da açıklanacağı üzere doktrinde kabul edilen sonuca, salt farklı bir yoldan ulaşma çabası içinde olunacağı için sistemati abflar yapılmayacaktır. Bu sebeple genel bir bibliyografya verilmele iktifa edilecektir. Şunu da belirtmeliyim ki, bu çalışmanın ortaya konmasında yararlanılan bilgiler özellikle *Paul Piotet'nin* yararlanılarak elde edilmiştir.

Genel Bibliyografya: *Eren F.*: Türk Medeni Hukukunda Tenkis Davası, Ankara 1973; *Escher A.*: Kommentar Zum Schweizerischem Zivilgesetzbuch, III. Band, Erbrecht, 3. Auflage Zürich 1959-1960; *İmre Z/Erman, H.*: Miras Hukuku, 3. bası, İstanbul 1995; *Kocayusufpaşaoğlu N.*: Miras Hukuku, 3. bası, İstanbul 1987; *Oğuzman M. K.*: Miras Hukuku, 5. bası, İstanbul 1991; *Piotet, P.*: Schweizerisches Privatrecht, Band IV/1, Basel 1978; *Tour, P.*: Kommentar Zum Schweizerischem Zivilgesetzbuch, 2. Auflage, Bern 1952.

şekilde "ölüme bağlı tasarrufla" değil, bunların yanında sağlar arası tasarruflar da tasarruf nisabının aşılması durumunda tenkise tabi tutulabileceklerdir; bu tenkiste tertip (=sıra) meselesidir ve MK m. 512 hükmü ile düzenlenmiştir.

Yukarıdaki tanımdam da anlaşılacağı gibi, tasarruf nisabının tesbiti, öncelikle terekenin ve mahfuz hisseler toplamının belirlenmesini zorunlu kılar, zira "tasarruf nisabi" olarak tanımlanan kısım, bunların arasındaki farktan ibarettir.

I. Terekenin Hesaplanması

Terekenin ne şekilde hesaplanacağı Medeni Kanun'un değişik hükümlerinden çıkarılmaktadır. Öncelikle belirtmekte yarar var ki, terekenin değerinin belirlenmesinde esas alınacak olan unsurlar, sadece murisin ölümü anında onun malvarlığında yer alanlar ile sınırlı değildir. Tereke mevcuduna eklenecek ve bundan çıkarılacak değerler mevcuttur. Bunları şöyle sıralamak mümkündür²:

a) Terekeye Eklenecek Değerler

Bunlar üç kategoride tasnif edilebilirler

1. İadeye Tabi Kazandırmalar (MK m. 603)

Kocayusufpaşaoğlu, Medeni Kanun'un 603 . maddesi hükmüne rağmen, bu hususun kanunda açıkça düzenlenmediğini, ancak buna rağmen terekeye eklenecek değerler arasında yer alması gerektiğini vurgulamaktadır³.

2. Sağlararası Tenkise Tabi Kazandırmalar (MK m. 455, 507)

- İadeye tabi olması gerekirken iadeden kurtularak tenkise tabi hale gelen kazandırmalar

- Mirastan ivaz karşılığı feragat eden mirasçıya, murisin hayatta iken verdiği ivaz

- MK m. 507 bent 3'de sayılan bağışlamalar

- Mahfuz hisseyi bertaraf etme kasdı ile yapılan kazandırmalar

3. Üçüncü Kişi Lehine Yapılan Hayat Sigortası İştira Bedeli

b) Terekeden Çıkarılacak Değerler

Bunları nelerden ibaret oldukları MK m. 454/II hükmünde düzenlenmiştir ve dört kalemden ibattirler

-Murisin borçları

-Cenaze masrafları

-Terekeyi mühürleme ve defterini tutma masrafları

-Muris ile birlikte yaşayanların bir aylık iāşe masrafları

² Bu çalışmanın sınırlarını aşmama düşüncesi ile burada bu değerlerin nasıl hesaplanacaklarının ayrıntısına ve bu konudaki tartışmalara girilmeksizin, sadece bunların hangi kalemlerden ibaret oldukları belirtilecektir.

³ *Kocayusufpaşaoğlu*, Miras Hukuku s. 379.

Yukarıda sayılan eklenecek ve çıkarılacak değerlerin hesaplanması ile "kağıt üzerinde-fiktif" tereke miktarı tesbit edilecektir. Hemen belirtmekte yarar var ki, bu değerler gerçekten sadece "kağıt üzerinde" terekeye eklenecektir, yoksa henüz murisin ölümünü müteakip derhal bunların tereke mevcuduna dahil edilmesi suretiyle bunları iktisap etmiş bulunan kişilerin elinden alınması mevzubahis değildir. Bunların nasıl ve ne oranda daha sonra mahfuz hisseli mirasçılar tarafından talep edilebilecekleri daha sonraki bir aşama olup, tenkis ve iade kurumları çerçevesinde gündeme gelebilecektir. Bu değerlerin tereke mevcuduna eklenmesinin ardında yatan düşünce, murisin hayatta iken yaptığı bazı kazandırmalar sonucunda mahfuz hisseli mirasçılarının mahfuz hisselerini elde etmelerine engel olmasını önlemektir. Bu itibarla terekeye yukarıda değinilen değerlerin eklenmesi ve çıkartılması sonucunda murisin bu yöndeki kazandırmalarından arı olarak tereke miktarı tesbit edilecek ve mahfuz hisseler de elde edilen bu tereke miktarı esas alınarak hesaplanacaktır (bak aşa. II).

II. Mahfuz Hisse Kurumu ve Mahfuz Hisseler Toplamının Hesaplanması

Mahfuz hisse murisin iradesi ile üzerinde tasarrufta bulunamayacağı tereke bölümünü ifade eder. Öyle ki, muris terekesinin bir bölümü üzerinde dilediği gib tasarrufta bulunabilecekken (tasarruf nisabı, bak yuk. A), terekenin belirli bir bölümü üzerinde tasarrufta bulunamayacaktır, daha doğru bir ifade ile tasarruf nisabını aşan kısım, mahfuz hisseli mirasçılar tarafından tenkis ettirilebilecektir⁴. Bu kısmın ne şekilde hesaplanacağı ise yine MK m. 452 vd. hükmünden çıkarılabilecektir. Buna göre murisin I. zümre mirasçılarının (füruu) mahfuz hisseleri, kanuni miras hisselerinin dörtte üçü, ana-babanın herbiri için kanuni miras hakkının yarısı, ve kardeşlerden herbiri için, bunların kanuni miras haklarının dörtte biri kadardır. Buradan da anlaşılacağı gibi, murisin mahfuz hisseli hısımları füruu, anne-babası ve kardeşleridir. Eğer murisin eşi sağ ise, füruu ile birlikte mirasçı olması durumunda kanuni miras hakkının tamamı, murisin üstsoyu ile birlikte mirasçı olması halinde ise, kanuni miras hakkının yarısı, eşin mahfuz hissesini teşkil eder. Bu tanımlardan da anlaşılacağı gibi, mahfuz hisselerin tesbitinde esas alınacak oranlar, kanuni miras paylarıdır ve bunların da her bir zümre için ne şekilde tezahür dedeceği MK m. 439 vd. hükümlerinde tesbit edilmiştir.

Yukarıda değinilen esaslar dairesinde tesbit edilen mahfuz hisselerin toplanması suretiyle mahfuz hisseler toplamı belirlenir ve terkenin kalan bölümünde muris dilediği gib tasarruf edebilir.

⁴ Bu vesile ile yukarıda da aynen alınan, kanunun "...mahfuz hisseli miktarından fazla olan mallarında *muteberdir*" şeklindeki 452. madde hükmünün, aslında medeni hukukun genel ilkeleri anlamında bir kesin hükümsüzlük sebebi oluşturmadığına dikkat çekmek isterim. Bu hükümlerle mahfuz hisselerine tecavüz edilen mirasçılara, bu tecavüzü ortadan kaldırmaya yönelik bir dava açma hakkı verilmiştir. Bunun bir sonucu olarak da açılacak olan dava bir tesbit davası değil, bir inşai (yenilik doğuran) davadır. Kanun metninde yer alan "*muteberdir*" kavramının mefhum-u muhalifinden hareketle ulaşılabilecek olan, "*tasarruf nisabını aşan kazandırmalar muteber değildir*" şeklindeki bir yorumun kabulü sözkonusu olsa idi, bu davanın, hükümsüzlüğü tesbite yönelik bir tesbit davası olması gerekirdi ki, bu doğru bir sonuç olmaz idi.

Örnek: Muris M'nin hayatta kalan hısımları dört çocuğu A, B, C ve D'dir. Bunların herbirinin kanuni miras hisseleri 1/4 (MK m. 439/II), ve mahfuz hisseleri 3/16'dır (MK m. 453, 1). Mahfuz hisseler toplamı bu durumda $4 \times 3/16 = 12/16$ 'dır. M'nin tasarruf nisabı ise $16/16 - 12/16 = 4/16$ 'dır. M'nin terekesinin hesaplanması sonucunda (bak yuk. I) örneğin 1,6 Milyar TL tutarında bir miktarın bulunması ihtimalinde, A, B, C ve D'den herbirinin mahfuz hisseesi 300 Milyon TL ($1,6 \text{ Milyar} \times 3/16$), mahfuz hisseler toplamı ise 1,2 Milyar TL'dir. Örnekte M'nin tasarruf nisabı da ($1,6 \text{ Milyar TL} \times 4/16 = 400 \text{ Milyon TL}$ veya $1,6 \text{ Milyar TL} - 1,2 \text{ Milyar TL} = 400 \text{ Milyon TL}$) 400 Milyon TL olarak hesaplanacaktır. Dikkat edilirse buraya kadar yapılan açıklamalar doktrindeki görüşlere uymakta ve bir farklılık göstermemektedir.

B. Mirastan İvazlı Feragat Sözleşmesinin Genel Esasları

Maddi anlamda ölüme bağlı tasarruflardan olan mirastan feragat kurumu, murisin mahfuz hisseli mirasçılarını mirastan uzaklaştırmak için başvurduğu bir yoldur. İki taraflı bir hukuki muamele niteliğinde olan mirastan feragatın gerçekleşmesi için, hem murisin ve hem de feragat eden mirasçının iradelerinin uyusması gerekir ve resmi şekilde (miras mukavelesi olması sebebiyle) yapılması gerekir. Mahfuz hissesi bulunmayan mirasçılarla bir mirastan feragat mukavelesi yapılması ise "fonksiyonsuz" kalacaktır; zira muris mahfuz hissesi bulunmayan kanuni mirasçılarının mirastan pay almamalarını ölüme bağlı tasarrufu ile de sağlanabilir.

Medeni Kanun'un m. 475 vd. hükümlerinde düzenlenen mirastan feragatın etkisi kendisini, kanundaki ifadeye göre, feragat eden (mahfuz hisseli) mirasçının "mirasçılık sıfatını zayı" etmesi şeklinde gösterir⁵. İsviçre Medeni Kanunu'nun 495. maddesi gözönüne alındığında, "mirasçılık sıfatının zayı edilmesi"nden anlaşılması gereken, feragat eden mirasçının, mirasın intikalinde dikkate alınmayacağıdır⁶. Bunun tasarruf nisabı üzerindeki etkisi, aşağıda ayrıntıları ile incelenecektir, bu sebeple burada daha fazla üzerinde durma ihtiyacı bulunmamaktadır. Ancak şu kadarını belirtmekte yarar var ki, mirastan feragat eden mirasçı, murisin ölümü anında mirasçı sıfatını kazanamayacak ve buna bağlı olarak külli halefiyet esasları dairesinde, tereke üzerinde hak sahibi olamayacağı gibi, tereke borçlarından da sorumlu olmayacaktır.

Ayrıca MK m. 475 hükmüne göre, mirastan feragat mukavelesi yaparak "mirasçı sıfatını zayı eden" mirasçının mahfuz hissesinin akıbeti, feragatın ivazlı olup olmamasına ve ivazsız ise, feragat eden mahfuz hisseli mirasçının furuunun, murisin mahfuz hisseli mirasçısı sıfatını haiz olup olmamasına göre belirlenecektir. İsviçre Medeni Kanunu'nun kabul ettiği sistemi benimsemeyen Türk yasakoyucu-

⁵ Bu noktada feragatın, feragat eden mirasçının furuuna etkisine ilişkin tartışmaya, çalışmanın bundan sonraki bölümleri üzerinde önemli bir etki yaratmayacağı inancı ile, bilinçli olarak girilmeyecektir.

⁶ "ZGB Art. 495/II:

Der Verzichtende faellt beim Erbgang als Erbe ausser Betracht".

su, fûruun ivazsız feragatten etkilenmeyerek, kendi mahfuz hissesini talep edebileceği prensibini koymuştur (MK m. 475/II). Örneğin muris M'nin mahfuz hisseli mirasçısı olan annesi A, mirastan ivazsız olarak feragat ederse onun oğlu ve M'nin kardeşi olan K, annesinin feragati sonucunda kendi mahfuz hissesini talep etme imkanına kavuşacaktır. Buna karşın M'nin kardeşi K, mirastan ivazsız olarak feragat ederse, K'nın oğlu Y, M'nin mahfuz hisseli mirasçısı olmayacağı için K'ya ait mahfuz hisse, M'nin tasarruf nisabına eklenecektir.

Bu noktada, mirastan feragat ile bir ölçüde paralellik teşkil etmesi sebebiyle değinilmesi gereken bir diğer husus da şudur: Murisin, mahfuz hisseli mirasçısı lehine yaptığı tasarruflar da, mahfuz hisselerini aştıkları ölçüde aynı esasa tabi olacaklardır. Zira bu durumda da, lehine tasarrufta bulunulan mahfuz hisseli mirasçıya yapılan teberuun bir bölümü (taksim kuralı mahiyetinde olup) onun mahfuz hissesine mahsuben iktisap edilecek, mahfuz hisseyi aşan kısmı ise tasarruf nisabının içinde yer alacaktır. Bunun doğal sonucu olarak da, tasarruf nisabını aşan kısmı, ve sadece bu kısım tenkise tabi olacaktır.

C. Mirastan İvaz Mukabili Feragat Eden Mirasçı İle Yapılan Miras Sözleşmesinin Tasarruf Nisabına Etkisi

Dikkat edilirse yukarıda verilen örnekler, mahfuz hisseli mirasçının mirastan ivazsız olarak feragat etmeleri ihtimaline dayanmakta idi. Feragatın ivazlı olması durumunda hukuki durumun ne şekilde tezahür edeceği ise, bu bölümün konusunu ve bu çalışmanın temelini oluşturmaktadır. Konuya bir örnek vererek başlamak yararlı olacaktır⁷.

Örnek* : M vefat ettiğinde hayatta kalan hısımları, kızları A ve B'dir. M sağlığında A'nın 20.000 TL karşılığı mirasdan feragatını sağlamıştır. M'nin ölümünde net terekesi 60.000 TL'dir. Bu durumda tasarruf nisabına esas teşkil eden tereke $60.000 + 20.000 = 80.000$ TL'dir. Bundan hareketle B'nin mahfuz hissesi $80.000 \times \frac{1}{2} \times \frac{3}{4} = 30.000$ TL'dir. A, eğer mirastan feragat etmese idi, onun da mahfuz hissesi B'ninki ile aynı yani 30.000 TL olacak idi.

Dikkat edilirse, yukarıda (A) bölümünün sonunda da belirtildiği gibi, bu noktaya kadar doktrinde kabul edilen görüş ile tam bir paralellik tesbit edilecektir. Fakat bundan sonraki aşamada, yani ivazlı feragatın tasarruf nisabı üzerindeki etkisi hususunda bazı "tarz farklılıkları" ortaya çıkacaktır ki, bunların ayrıntısına aşağıda girilecektir.

I. Doktrinde Genel Olarak Kabul Edilen Çözüm Tarzı

Mahfuz hisseli mirasçının ivaz mukabili mirastan feragat etmesi halinde tasarruf nisabının ne şekilde hesaplanması gerektiği doktrinde şöyle açıklanmaktadır:

⁷ Burada *Kocayusufpaşaoğlu* (Miras Hukuku, s. 410) ve *Eren* tarafından verilen örnekler ele alınacaktır; Bunun amacı, aşağıda getirilecek çözüm önerisinin uygulanması halinde de sonucun değişmeyeceğinin ortaya konmasıdır.

* Bu örnek *Kocayusufpaşaoğlu*, Miras Hukuku, s. 410'dan alınmıştır. Bundan sonraki açıklamalar için verilecek olan örneklerde, bu örnekte yer alan kişi ve rakamlar esas alınacaktır.

Feragat mukabili verilen ivaz yukarıda da açıklandığı gibi terekeye eklenecek, buna mukabil feragat eden mirasçının mahfuz hissesi de hesaplanarak, tamamen murisin tasarruf nisabına dahil edilecektir. Böylelikle diğer mirasçıların mahfuz hisselerinde bir değişiklik meydana gelmeyecektir.

Bu çözüm tarzını yukarıdaki örneğe uygularsak elde edilecek olan sonuç şudur:

Örnek 1:

Hesap sonucu elde edilen 80.000 TL tutarındaki terekeden B'nin mahfuz hissesi olan 30.000 TL çıkarılacak ve tasarruf nisabı olarak da 50.000 TL bulunacaktır. Bu çözümün altında yatan düşünce şöyle açıklanabilir: İki oğlunu bırakarak vefat eden M'nin oğullarının kanuni miras hisselerinin 3/4'lük bölümü onların mahfuz hisseleridir (MK m. 453/1). M'nin oğullarından herbirinin kanuni miras hisseleri 1/2'dir, ve bunun 3/4'ü de onların mahfuz hisselerini teşkil eder. Yani yukarıda da açıklandığı gibi mahfuz hisseli mirasçılar $A=3/8$ ve $B=3/8$, mahfuz hisseler toplamı da bu sonuçtan $6/8$ 'dir. M'nin tasarruf nisabı da, mahfuz hisselerin dışında kalan kısım, yani $2/8$ 'dir. A'nın feragatı sonucu, onun mahfuz hissesi tamamen tasarruf nisabına eklenecek ve $2/8+3/8=5/8$ rakamı elde edilecektir. Tasarruf nisabının hesabına esas olan terekenin 80.000 TL olduğu hatırlanırsa, bunun 5/8'inin 50.000 TL olduğu tesbit edilecektir.

Ancak yapılan açıklamaların bu noktada bırakılması, bazı yanlış anlaşılmalara yol açabilecektir. Doğrusu mirastan ivazlı feragat, murisin tasarruf nisabı üzerinde etki yaratacak ise de, bir hususun unutulmaması gerekecektir. Yukarıdaki hesap tarzının doğru sonuca ulaşabilmesi, feragat karşılığı mirasçıya verilen ivazın, tamamiyle tasarruf nisabındaki tasarruflar arasında sayılacaktır. Yani elde edilen 50.000 TL tutarındaki tasarruf nisabının içinde, feragat mukabili verilen ivaz (20.000 TL) da yer almaktadır. Yani feragat sonucu her ne kadar M'nin tasarruf nisabı artmış ise de, artık bu andan sonra M'nin üzerinde serbestçe tasarrufta bulunabileceği miktar (20.000 TL'lik bölümü üzerinde, feragat mukabili ivaz vermek suretiyle tasarrufta bulunduğu için), $50.000 \text{ TL} - 20.000 \text{ TL} = 30.000 \text{ TL}$ 'dir. Yoksa ivaz feragat eden mirasçıya verildikten sonra M'nin 50.000 TL tutarında bir tasarrufta bulunması durumunda, tasarruf nisabı aşılmış olacaktır. Bu son ihtimale ilişkin bir örnek vermek, durumun daha iyi anlaşılmasını sağlayacaktır:

Örnek 2:

Oğlu A'nın mirastan feragatını sağlayan M, daha sonra yaptığı bir ölüme bağlı tasarrufla X adlı bir kişiye 50.000 TL tutarında bir teberruda bulunursa, feragat etmeyen diğer oğul B, mahfuz hissesini elde edemeyecek, ve tenkis davası açmak durumunda kalabilecektir. Zira yukarıda da belirtildiği gibi, M'nin vefatı anında tereke mevcudunun 60.000 TL olması durumunda, X'in kendisine yapılan 50.000 TL tutarındaki ölüme bağlı teberruu alması ihtimalinde terekede sadece 10.000 TL kalacaktır ki, bu meblağ B'nin mahfuz hissesini karşılamayacak, 30.000 TL tutarındaki mahfuz hissenin sağlanabilmesi için, X lehine yapılan ölüme bağlı tasarrufun 20.000 TL'lik bölümünün tenkisi gerekebilecektir.

Buradan da anlaşılacağı gibi, her ne kadar feragat eden mirasçının (A) mahfuz hissesinin tamamının tasarruf nisabına ekleneceğinden bahsolunuyor ise de, feragat karşılığı ona verilen ivaz da tasarruf nisabı kapsamında değerlendirilecek ve tasarruf nisabından bu miktar kadar (örnekte 20.000 TL) tasarrufta bulunmuş olduğu sonucuna varılacaktır. Böylelikle M'nin sonradan X lehine yaptığı ölüme bağlı tasarruf, 20.000 TL'lik miktarı kullanılmış olup, artık sadece 30.000 TL'lik bölümü üzerinde serbestçe tasarrufta bulunulabilecek olan tasarruf nisabını, 20.000 TL kadar aşacaktır.

Örneğin bir ölçüde değiştirilmesi durumunda ise şu tablo ile karşılaşılabılır.

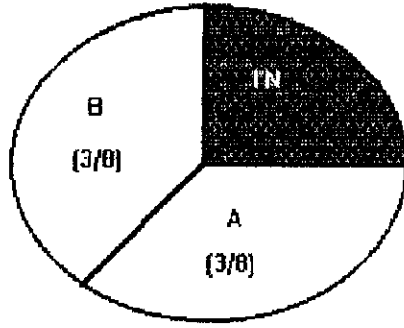
Örnek 3 :

M'nin A ile yaptığı mirastan ivazlı feragat sözleşmesinde bu ivazın 60.000 TL ve tereke mevcudunun da 20.000 TL olduğunu varsayarsak, tasarruf nisabına esas teşkil edecek olan tereke yine aynıdır, 80.000 TL. Feragat etmeyen B'nin mahfuz hissesi ise yine $\frac{3}{8}$ yani 30.000 TL'dir. Tereke mevcudundan mahfuz hissesini elde edemeyen B, tasarruf nisabını aşan tasarrufun tenkisini talep edecektir. Bu durumda feragat karşılığı verilen ivazın, feragat eden mirasçının mahfuz hissesini aşan kısmı (ve sadece bu kısmı), yani $60.000-30.000=30.000$ TL, tenkise tabi olacak, ve bundan B'nin mahfuz hissesini aşan kısım olan 10.000 TL, A'ya verilen ivazdan tenkis edilecektir. Bu ihtimalde M, tasarruf nisabının tamamını A lehine kullanmıştır.

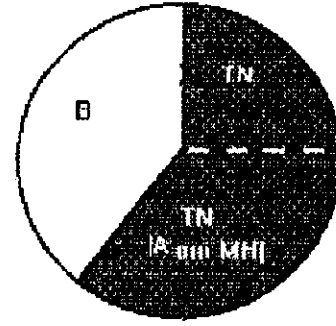
II. Değerlendirme

Dikkat edilirse bütün bu örneklerde, bir taraftan feragat eden mirasçının mahfuz hissesinin tamamı mirasın tasarruf nisabına eklenirken, diğer taraftan diğer mahfuz hisseli mirasçılardan bundan etkilenmemelerini sağlamak için, verilen ivazın da tamamı, tasarruf nisabı içinde yer alan (tenkise tabi) kazandırmaların içinde yer almaktadır. İvazın tamamının, tasarruf nisabı içinde yer alan diğer tenkise tabi kazandırmaların içinde yer almaması durumunda ise, doğru sonuca ulaşmak mümkün olamamaktadır. Yukarıda örnek 2'de, tasarruf nisabının $\frac{3}{8}$ (A'nın mahfuz hissesi)+ $\frac{2}{8}$ (baştaki tasarruf nisabı)= $\frac{5}{8}$ olarak bulunması durumunda, eğer A'ya feragat karşılığı verilen ivazın, tasarruf nisabı içinde değerlendirilmemesi durumunda, ivazın verilmesinden sonra M'nin 50.000 TL'lik tasarrufta daha bulunabileceği sonucuna varılacaktır ki, bu durumda feragat etmeyen mahfuz hisseli mirasçı, mahfuz hissesini elde demeyecektir. Bu itibarla doğru sonuca ulaşabilmek, ivazın tamamının, feragat eden mirasçının mahfuz hissesini aşmış aşmadığına bakmaksızın, tenkise tabi kazandırmaların arasında değerlendirilmesine bağlıdır.

Bu bölümde açıklanan fikirler grafik olarak şöyle gösterilebilir:



FERAGATTEN ÖNCEKİ DURUM



FERAGATTEN SONRAKİ DURUM
A'ya verilen ivazın tamamı da
taralı alan içinde yer almaktadır

D. Doktrinde Genel Kabul Gören Görüşün Eleştirisi ve Çözüm Önerisi

Öncelikle belirtilmelidir ki, aşağıda açıklanmaya çalışılacak olan hesap tarzı, ulaşılabilecek son nokta açısından, yukarıda örneklerle açıklanan ve doktrinde genel kabul gören görüş ile aynı rakamsal sonuçlara ulaşmaktadır. Fakat bazı teknik noktalarda farklılık arz etmekte ve kanımca kanunun ifadesine ve çözüm şekline daha uygun bulunmaktadır. Bunun yanında daha rahat anlaşılabilir ve "tecessüm ettirilebilir" olduğu kanısındayım. Ulaşılabilecek olan sonuçta herhangi bir değişiklik meydana gelmemesinin sebebi, bunun bir eşitliğin her iki tarafının da aynı rakamla çarpılması ya da toplanmasındaki gibi bir etki yaratmasından kaynaklanmaktadır.

Yukarıda da açıklandığı gibi, doktrinde genel kabul gören çözüm tarzının, doğru sonuca ulaşılmasını sağlaması, feragat karşılığı verilen ivazın tamamının, tenkise tabi tasarrufların arasında yer almasına bağlıdır. Oysa MK m. 515 hükmü dikkate alındığında, feragat eden mahfuz hisseli mirasçıya verilen ivazı tamamının değil, sadece onun mahfuz hissesini aşan kısmının tenkise tabi olacağı sonucuna varılacaktır. Bir örnek durumun daha iyi anlaşılmasını sağlayacaktır.

Örnek 4:

M hayatta iken oğlu A ile 20.000 TL karşılığı mirastan feragat sözleşmesi yapmış olsa, fakat bunu yapmadan önce tenkise tabi Z lehine 40.000 TL tutarında bir kazandırmada bulursa ve geriye diğer oğlu A'yı bırakarak vefat etse ve tereke mevcudu 20.000 TL olsa, B mahfuz hissesi olan 30.000 TL'yi elde edemeyecek ve tenkis davası açma imkanına sahip olacaktır. Ancak bu durumda, mahfuz hissenin elde edilemeyen bölümü olan 10.000 TL, MK m. 512 hükmüne rağmen, daha sonra vuku bulmuş olsa dahi mahfuz hisse miktarını aşmayan bir ivaz mukabili feragat eden A'dan tenkis edilemeyecek, 40.000 TL tutarındaki tenkise tabi kazandırmayı elde etmiş olan Z lehine yapılan kazandırmadan tenkis edilecektir.

Verilen ivazın feragat eden mirasçının mahfuz hissesinden fazla olması (örneğin 35.000 TL) ve Z lehine yapılan daha önceki tarihli tenkise tabi kazandırmanın da 25.000 TL olması durumunda, mahfuz hissesini elde edemeyen B, MK m. 512 gereği önce ivazın mahfuz hisseyi aşan kısmının tenkisini (5.000 TL), daha sonra da daha önceki tarihli tenkise tabi kazandırmanın, mahfuz hisseyi sağlamaya yetecek olan bölümünü (5.000 TL) tenkis ettirecektir.

Dikkat edilirse ilk ihtimalde murisin vefatından geriye doğru daha önce ivaz verilmiş olsa dahi tenkise tabi kazandırmaların arasında yer alan 20.000 TL tenkise tabi tutulamayacaktır. Zira A'nın elde ettiği bu ivaz, onun 30.000 TL olan mahfuz hissesini aşmamaktadır. Kanımca hem ivazın tamamının tenkise tabi kazandırmaların arasında yer alması ve hem de bunun feragat eden mirasçının mahfuz hissesini aşmaması durumunda tenkise tabi tutulmaması, ve ancak aştığı takdirde ise sadece bu aşan kısmın tenkise tabi kılınması bir çelişki yaratmaktadır. Buna mukabil ikinci ihtimalde ivazın mahfuz hisseyi aşan kısmı ve sadece bu kısmı tenkise tabi olacaktır.

Kanımca hem bu çelişkiyi bertaraf etmek ve hem de ivazlı feragatin tasarruf nisabı üzerindeki etkisini daha anlaşılır kılmak için, farklı bir hesap metodu benimsenmelidir. Şöyle ki:

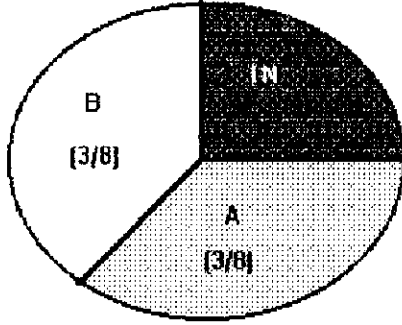
Mahfuz hisseli mirasçılardan birinin ivaz karşılığı mirastan feragat etmesi durumunda, önce feragat eden mirasçının bu feragat yapılmasa idi elde edeceği mahfuz hissesi ve bu çerçevede murisin sahip olacağı tasarruf nisabı rakamsal olarak hesaplanmalı, ve verilen ivaz ile mahfuz hisseye tekabül eden miktar arasındaki fark tespit edilmelidir. İvazın mahfuz hisse miktarından az olması durumunda tasarruf nisabının, feragat eden mirasçının mahfuz hissesinin tamamı kadar değil, sadece bu fark kadar artacağı kabul edilmelidir. Verilen ivazın fazla olması ihtimalinde ise, başta hesaplanmış olan tasarruf nisabı bu kez bu fark kadar azalacaktır. Böylelikle murisin feragatin etkisi sonucu sahip olacağı tasarruf nisabı tesbit edilmiş olacaktır. Bunun yanında, ivazın feragat eden mirasçının mahfuz hissesinden fazla olması durumunda bu fazlalık tenkise tabi kazandırmaların arasında yer alacaktır.

Bu hesap tarzının yukarıda verilen örneklere uygulanması durumunda aynı rakamsal sonuçlara ulaşmak mümkün olacaktır.

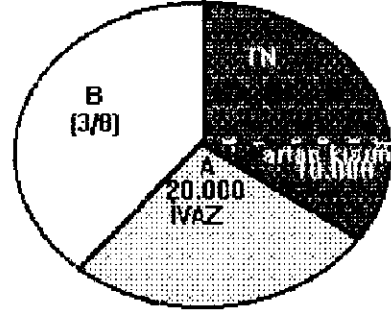
Örnek1'de, mirastan feragat eden A, feragat karşılığında 20.000 TL almıştı. A'nın mahfuz hissesi 30.000 TL'dir. A'nın feragat etmemesi ihtimalinde M'nin tasarruf nisabı $2/8=20.000$ olacak idi. A, 30.000 TL olan mahfuz hissesinden 20.000 TL karşılığında feragat ettiğine göre, aradaki fark 10.000 TL'dir ve bu, M'nin 20.000 TL olan tasarruf nisabına eklenecek, böylece tasarruf nisabı 30.000 TL'ye ulaşacaktır. Bunun sonucunda A'ya verilen ivaz, M'nin tenkise tabi kazandırmalarının arasında yer almayacaktır. Bu da aslında bu durumda ivazın tenkise tabi olmamasının bir sonucudur. Yukarıda da açıkladığım çelişki böylelikle bertaraf edilmiş olacak, böylelikle tenkise tabi olmayacak olan ivaz, salt doğru

sonuca ulaşabilmeknin mümkün olması için, kağıt üzerinde dahi tenkise tabi kazandırmaların arasında yer almayacaktır.

Yukarıda da yapıldığı gibi, durumu bir grafik ile anlatmak daha kolay olabilecektir:



FERAGATTEN ÖNCEKİ DURUM



FERAGATTEN SONRAKİ DURUM

Örnek 2'de ise, M'nin X lehine 50.000 TL tutarında bir ölüme bağlı kazandırmada bulunmuş olması ihtimali değerlendirilmiş idi. Burada da, ivazlı feragatın etkisi sonucu, 20.000 TL tutarındaki tasarruf nisabına, feragat eden mirasçının mahfuz hissesi ile elde ettiği ivaz arasındaki fark olan 10.000 TL eklenmek suretiyle 30.000 TL olarak tesbit edilen tasarruf nisabı 20.000 TL aşmıştır, bunun sonucu olarak yukarıda ulaşılan sonuç, yani X lehine yapılan kazandırmaların 20.000 TL'lik bölümünün tenkisi sonucuna varılacaktır.

Yukarıdaki 3. örnekte A'nın feragatı bu kez 60.000 TL ivaz karşılığı gerçekleşmiş idi ve tereke mevcudu 20.000 TL idi. Bu durumda A'ya verilen ivaz, onun mahfuz hissesi olan 30.000 TL'nin, 30.000 TL üzerindedir, bu M'nin tasarruf nisabını bu fark kadar (yani 30.000 TL) azaltıcı bir etki doğuracaktır. Ancak M'nin tasarruf nisabı 20.000 TL olduğuna göre, bunun 30.000 TL azalması mümkün olmayacaktır. Bundan ulaşılacak olan sonuç ise, M'nin tasarruf nisabını 10.000 TL aşmış olduğudur. Bu durumda da tasarruf nisabını aşan kısım, yani 10.000 TL, ivazın A'nın mahfuz hissesini aşan kısmı olan 30.000 TL'nden tenkis edilecektir.

Yukarıda örnek 4'de ise, tasarruf nisabına esas teşkil edecek terek yine 80.000 TL, B'nin mahfuz hissesi ise 30.000 TL'dir. 20.000 TL tutarındaki tereke mevcudundan mahfuz hissesini elde edemeyen B, tenkis davası açma imkanına sahip olacaktır. Mirastan 20.000 TL karşılığında feragat eden A, mahfuz hissesini teşkil eden 30.000 TL'nin altında ivaz elde etmiştir. Mirastan feragat eden A'nın mahfuz hissesi ile elde ettiği ivaz arasındaki fark 10.000 TL'dir. Böylece M'nin 20.000 TL olan tasarruf nisabı 10.000 TL artarak 30.000 TL'ye ulaşmıştır. Fakat M, tenkise tabi olmak üzere toplam 40.000 TL tutarında tasarrufta bulunmuştur, A'ya verilen ivaz mahfuz hissesinin altında olduğu için tenkise tabi olmayacaktır; Z

lehine yapılan 40.000 TL tutarındaki tasarruf, tenkise tabi tek tasarruftur ve tasarruf nisabı olan 30.000 TL'yi 10.000 TL aşmıştır. Tenkisi mümkündür.

Yukarıda yine 4. örnek çerçevesinde sunulan diğer alternatifte ise, A bu kez 35.000 TL karşılığında mirastan feragat etmiştir. İvaz ile A'nın 30.000 TL olan mahfuz hissesi arasındaki fark 5.000 TL'dir ve ivazın miktarı daha fazladır. Bu durumda feragatın etkisi tasarruf nisabını bu miktarla sınırlı olarak azaltma yönünde olacaktır. Böylelikle M'nin eğer daha önce Z lehine kazandırmada bulunmamış olsa idi üzerinde tasarrufta bulunabileceği miktar, yani tasarruf nisabı 15.000 TL olacak idi; unutulmamalıdır ki, M tasarruf nisabına dahil olmak üzere daha önce 25.000 TL tutarında bir tenkise tabi tasarrufta bulunmuştur ve böylece zaten 20.000 TL olan tasarruf nisabını A ve Z lehine yaptığı kazandırmalar ile toplam 10.000 TL aşmıştır. 20.000 TL tutarındaki tereke mevcudundan mahfuz hissesini elde edemeyen B ise, elde edemediği 10.000 TL'yi alabilmek için tenkise tabi tasarrufların tenkisi yoluna başvuracaktır. Bu durumda tenkise tabi tasarruflar toplamı A'ya verilen ivazda mahfuz hisseyi aşan bölüm olan 5.000 TL ile, Z lehine yapılan 25.000 TL'lik tasarruftur. Medeni Kanun'un 512. maddesi gereği murisin ölümü anından geriye doğru tenkise girilecek ve önce A'ya verilen ivazın, onun mahfuz hissesini aşan bölüm olan 5.000 TL'lik bölümü, daha sonra da Z lehine yapılan kazandırmaların B'nin mahfuz hissesine tecavüz eden bölümü olan 5.000 TL tenkise tabi tutulacaktır. Doktrinde genel kabul gören çözümün benimsenmesi durumunda da yine aynı kazandırmalar tenkise tabi tutulacaktır; şu farkla ki, tasarruf nisabını aşan kazandırmaların tesbitinde, hem Z lehine yapılan kazandırma (25.000 TL) ve hem de verilen ivazın tamamı (35.000 TL) dikkate alınacak, ancak bunun sadece 5.000 TL'lik kısmı yani, A'ya verilen ivazın sadece mahfuz hisseyi aşan kısmı tenkise tabi tutulacaktır.

Örnek 5 :

Hem ivazlı feragatın, hem de ıskatın aynı olayda sözkonusu olduğu durum incelenirse şöyle bir tablo ile karşılaşılabilecektir: Yukarıda A/II bölümünde sunulan örnekteki muris M'nin, çocuklarından A ile 200 Milyon TL ivaz mukabili bir mirastan feragat mukavelesi yapması (sonuçta elde edilen terekeye de bu bedelin eklenmesi gerekecektir; yani yukarıdaki örnekte elde edilen 1.6 Milyar TL tutarındaki terekenin hesabında, verilen ivazın da buna dahil edilmiş olduğu düşünülmelidir) ve B'yi de geçerli olarak mirastan ıskat etmiş olduğu varsayımında hesap şöyle yapılmalıdır: A'nın feragatı karşılığında elde ettiği ivaz, onun mahfuz hissesine takabül edecek olan miktardan 100 Milyon TL azdır (örnekte A'nın mahfuz hissesi 3/16 ve M'nin tasarruf nisabına esas teşkil edecek olan terekesi de 1.6 Milyar TL idi). Bu durumda M'nin tasarruf nisabındaki "efektif" artış 100 Milyon TL'dir. Bunun yanında mirastan ıskat edilen B'nin mahfuz hissesi de 300 Milyon TL'ye takabül etmekte idi. Sonuç olarak M'nin tasarruf nisabı, normal tasarruf nisabına (yukarıda hesaplanmış idi, 400 Milyon TL), ıskat edilen B'nin mahfuz hissesinin tamamının (300 Milyon TL) ve ivaz karşılığı feragat eden A'nın bu feragatı sebebi ile ortaya çıkan "efektif" artışın toplanması suretiyle elde edilecektir. Bu sayılan rakamların toplamı $400+300+100=800$ Milyon TL olacaktır.

Klasik yöntemle yapılan hesap sonucu da aynı rakam elde edilecektir. M'nin tasarruf nisabının hesabında feragat eden A'nın ve iskat edilen B'nin toplam 6/16 olan mahfuz hisseleri, M'nin baştaki mevcut 4/16 olan tasarruf nisabına eklenecek ve 10/16, yan, 1 Milyar TL bulunacaktır. Ancak M, bunun 200 Milyon TL'si üzerinde tasarrufta bulunmuş, bu meblağı A'ya vermiş olduğuna göre, bu andan sonra üzerinde serbestçe tasarrufta bulunabileceği miktar 200 Milyon TL azalmıştır. Bu hesap sonunda da elde edilen rakam 800 Milyon olacaktır.

Örnek 6:

Son bir örnek olarak feragat eden mirasçının, feragatı karşılığında elde ettiği ivazın, onun mahfuz hissesi ile aynı miktarda olduğunu düşünürsek (A'nın 30.000 TL ivaz karşılığı feragat etmesi hali) şöyle bir durumla karşılaşırız. Mahfuz hisse ile ivaz arasındaki fark sıfır (0) olduğu için, feragat sonucu tasarruf nisabı ne artacak ve ne de azalacaktır. Bu durumda ne A'nın mahfuz hissesi tasarruf nisabına eklenecek ve ne de ona verilen ivaz tenkise tabi kazandırmaların hesabında dikkate alınacak ve M'nin tasarruf nisabı 20.000 TL olacaktır. Doktrinde kabul edilen çözüm tarzının uygulanması halinde bir taraftan A'nın 30.000 TL'lik mahfuz hissesi tasarruf nisabına eklenecek, diğer taraftan da yine 30.000 TL bu kez tenkise tabi tasarrufların arasında sayılacaktır. Bu belki de her iki çözüm yolu arasında sonuç açısından farklılık olmayacağı ve burada önerilenin daha basit ve anlaşılabilir olduğunun en çarpıcı kanıtıdır.

Sonuç

Ülkemizde bir çok üniversite öğrencisinin "matematikten kaçmak" amacı ile tercihlerini hukuk fakülteleri yönünde kullanmaktadırlar. Özünde, anlamak ve anlatabilmek için dilbilgisi, sentezleme yapabilmek için tarih ve mantıklı düşünmek ve sonuca ulaşmak, çözüm üretmek için de matematik bilimlerinin düşünce prensiplerini (disiplinlerini) barındıran hukuk bilimi, kanımca böylesi bir kaçış için "yanlış adres"tir. Matematik düşünme disiplininin eksikliği her ne kadar hukukun tüm alanlarında etki yaratıyorsa da, lise öğreniminden sonra hemen hiç matematik problemleri ile ilgilenmeyen genç meslekdaşlarımız IV. sınıfta miras hukuku dersinde tenkis problemleri çözmek zorunda kaldıklarında, bu daha yoğun bir şekilde hissedilmektedir. Bu çalışmanın amacı, başta da belirttiğim gibi, "yepyeni" bir şey ortaya atmak değil, sonuca belki biraz daha kolay ulaşmayı sağlayabilecek ve daha rahat anlaşılabilir bir hesap şeklini geliştirmektir.

Tenkis problemlerinin çözümünde bir çok genç hukukçunun anlamakta güçlük çektiği nokta, bir taraftan feragat eden mirasçının mahfuz hissesinin tamamını tasarruf nisabına eklerken, diğer taraftan verilen ivazın da "pasta"nın tasarruf nisabı bölümünden düşürülmesidir. Bunun yanında verilen ivazın sadece mahfuz hisseyi aşan kısmının tenkise tabi kılınmasına rağmen, ivazın tamamının tenkise tabi kazandırmalar toplamında dikkate alınacağını anlamak ve anlatmak güçlük yaratmaktadır. Yukarıda açıklanan ve sonuçta elde edilen rakamlar açısından hiç bir farklılık yaratmayacak olan metodun benimsenmesi halinde, salt bu rakama ulaşmak zorunluluğu sebebiyle yapılan ve anlaşılması güç aritmetik işlemlerinden

kurtulmak mümkün olacaktır. Yukarıda aynı örneklerin bu methodla çözülmesi ile aynı rakamsal sonuçlara ulaşılması, son etkide bir farklılığın ortaya çıkmayacağıın bir kanıtıdır. Yukarıda da ayrıntıları ile açıklandığı gibi, kanımca bu çözüm tarzı özellikle "ivazın sadece mahfuz hisseyi aşan kısmının tenkise tabi olması" kuralı ile uyumlu olduğu için anlamak ve anlatmak açısından tercihe şayandır.

Son olarak belirtmek istediğim nokta, diğer çözüm tarzını benimseyen yazarların da yukarıda 5. örnekte verilen durumu gözönüne alarak, mahfuz hisseyle aynı miktarda olan ivazın tasarruf nisabını etkilemeyeceğini, ayrıca ivazın mahfuz hissenin altında veya üstünde bir miktara tekabül etmesi halinde tasarruf nisabının aradaki fark kadar artacağını veya eksileceğini kabul eder yönde görüş bildirmeleridir. Kısaca bu çalışmada bir çok yazarın benimsedikleri, fakat açıkça ifade etmedikleri görüşler farklı bir perspektiften aktarılmaya çalışılmıştır. Ulaşılan sonuç şöyle ifade edilebilir: İvaz mukabili mirastan feragat eden mahfuz hisseli mirasçının, mahfuz hissesinden, feragat mukabili elde ettiği ivazın çıkarılması ile elde edilen meblağ, tasarruf nisabına eklenecektir. Bu değer sıfırdan az (eksi) olabileceği, fazla da (artı) olabilir; eksi bir değer elde edilmesi durumunda bu sonuçta tasarruf nisabını azaltacak, tersine artı bir değer elde edilirse tasarruf nisabı bu değer ölçüsünde artacaktır.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000